

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 89

Maribor, torek 21. aprila 1931

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Nemški problem

(Dopis izven uredništva.)

Kakor ogromen klin se je nemški narod zaril po sredini Evrope od severa do juga med slovanski vzhod in romanski zahod. Če ne bi bilo nas malošteški Slovencev, ki smo skoraj dve tisočletji krčevito branili zaledje najsevernejšega zaliva Jadranskega morja, bi segal od Balta do Jadrana, delil bi naš kontinent prav od severa do juga, od morja do morja. Samo mi smo mu to preprečili in samo mi smo ohranili zvezno vzhoda z zahodom, Slovanov z Romani. Ob svojem prihodu je porušil stari latinski Rim, ustvaril v srednjem veku nov germansko-rimski imperij »sveto rimsko cesarstvo«, se potem razbil na neštete države na eni, a obvladoval veliko Avstrijo na drugi strani, dokler ni naposled zrastle v novo močno velesilo — nemško cesarstvo. Tedaj je začutil v sebi željo in poslanstvo, da bi postal voditelj in diktator Evrope in s tem posredno tudi vsega ostalega sveta. S tem si je nakopal nasprotstvo drugih narodov, ki so ga v svetovni vojni strelili. Omagal je pod pritiskom slovanskega vzhoda in romanskega zahoda.

Zdi pa se, da Evropa ni jasno in točno vedela, kaj hoče in kaj naj ž njim napravi, ko ga je l. 1918. porazila. Čim bolj se od nas oddaljuje to usodno leto in čim bolj se veča perspektivni pogled na mirovne pogodbe, tembolj jasno postaja, da nemški problem ni bil rešen, da je bilo vse to, kar se je storilo, le polovičarstvo diplomatov, ki niso bili dorasili nalogam, katere so stale pred njimi. In prav največji med temi diplomati, Woodrow Wilson, je skoraj največ grešil, grešil proti lastnim načelom, ki jih je bil postavil v svojih štirinajstih točkah. Kajti, priznajmo si enkrat odkrito, problem kaekga naroda je mogoče rešiti samo na ta način, da se mu da možnost popolne združitve v samostojni državi in s tem izživeljanja v kulturnem, socialnem, političnem, gospodarskem in vsem drugem življenju. Samo to je naravno in trajno, vse drugo je teorija, začasnost in izhod za silo, ki se prej ali slej maščuje.

Največja napaka pa je bila, da se nemškemu narodu ni dovolila združitev v eni sami nemški državi, da se je umetno ustvarila republika Avstrija. Ta ustvaritev je bila nesrečna že v samem začetku in je kamen spodtike danes ter bo verjetno, še zelo dolgo. Ne mislimo nikomur ničesar očitati, a kljub temu moramo pibiti, da smo celo mi Slovenci morali žrtvovati svojo kri in ti sočetne pravice za iluzorno stavbo samostojne Avstrije, kajti naše nenaravne severne meje so bile potegnjene prav zato, da bi se tembolj ločila Avstrija od Nemčije. Zato ji je bila žrtvovana naša Koroška, zato Radgona, železnica Radgona—Spilje, Lučane itd. Zato pa je naposled propadla tudi zamisel jugoslovansko-češkoslovaškega koridorja preko hrvaške Gradišanske in slovenskega Porabja.

Okrog brodovnega sporazuma

VEDNO VEČJA NASPROTSTVA MED FRANCOSKIM IN ANGLEŠKIM STALIŠČEM. — SPORAZUM SAMO DO LETA 1934?

PARIZ, 21. aprila. Londonska pogajanja za uresničenje brodovnega sporazuma med Anglijo, Francijo in Italijo se bližajo zaključku. Le malo upanja je, da bi prišlo do popolnega sporazuma, kajti na eni strani vztraja Francija odločno pri svojem gradbenem programu, na drugi strani pa Anglija nikakor noče popustiti. In ta skrita prestižna politika bo najbrže sporazum onemogočila. Vsa znamenja kažejo, da je rešitev zamotanih vprašanj pred splošno razorožitveno konferenco skoraj nemogoča.

Massigli, vodja francoske delegacije, je dobil snoči od svoje vlade nove instrukcije. Pred svojim odhodom v London je imel dolgo konferenco z ministrskim predsednikom Lavalom, kakor tu-

di z ministrom za zunanje stvari Briandom in mornariškim ministrom. Podrobnosti o tej konferenci sicer niso znane, vendar se more iz pisanja današnjih francoskih listov sklepati, da na popolno razčiščenje vsega kompleksa vprašanj ni mislili, ker Francija odločno vztraja na tem, da sme v letih 1934—1936 celo vrsto zastarelih vojnihih ladij nadomestiti z modernimi novimi edinci. Ni pa izključeno, da bo dosežen sporazum na temelju, da bi veljal sporazum le do leta 1934, na kar bi imela Francija zopet proste roke. Ako pa bi tudi v tem pogledu ne prišlo do sporazuma, potem bi bilo seveda smatrati pogajanja kot izjalovljena.

Ljapčev odstopil

SOFIJA, 21. aprila. Ministrski predsednik Ljapčev je včeraj v posebni avdijenci izročil kralju Borisu demisijo celokupnega kabineta, ki je bila tudi sprejeta. S sestavo nove vlade bo najbrže poverjen demokratski voditelj Malinov, ki pa ima zelo malo izgledov, da bi se njegova misija posrečila. Ljapčev je odstopil, da ima kralj proste roke pri sestavi volilnega kabineta, ker poteče mandatna doba sedanjega sobranja koncem maja.

Komunisti in španska revolucija

BERLIN, 21. aprila. »Vossische Zeitung« poroča iz Varšave, da so prispele iz Moskve večje skupine komunističnih strankinih funkcionarjev, ki so na potu v Španijo. Med drugimi je prispel v Varšavo tudi celotni izvršilni odbor španske sekcije komunistične internacionale pod vodstvom Barcasa, ki je izjavil, da pride na Španskem do komunistične revolucije, ker sedanja republikanska vlada nikakor ne bo mogla ugoditi zahtevam delavstva in kmečkih množic. Federativni značaj nove španske republike bo proletarsko revolucijo na Španskem le še pospešil. In kadar bo Evropa obkrožena na vzhodu od rdeče Rusije, na zapadu pa od rdeče Španije, potem bo stopila svetovna revolucija v celotno fazo.

V trinajstih letih po nemškem porazu pa je problem združitve Avstrije in Nemčije še vedno prav tako aktualen, kakor je bil v začetku. Odstranilo ga ni vse protežiranje Avstrije z nešteti posojili, pomožnimi akcijami, privilegiji itd. itd., pa tudi ne podpiranje socialistične republikanske Nemčije. Ostal je in bo ostal, dokler ne bo med obema državama padla meja, dokler se nemški narod ne bo popolnoma združil. Toda l. 1918. bi se bila ta združitev lahko izvedla brez vsakih pretresljajev, sedaj pa bo vrgla Evropo v nove težave, morda celo v novo katastrofo. Prav tako pa bi se bile takrat lahko brez hrupa in bolečin potegnile drugačne meje, dočim bi bila danes revizija bolestna operacija.

Protifašistična zarota

RIM, 21. aprila. V Milanu je bil aretiran ravno v trenutku, ko je hotel zapustiti Italijo, belgijski gimnazijski profesor Moulin, ki se je mudil že dalj časa v Italiji. »Lavoro Fascista« piše, da so prišle oblasti na sled veliki protifašistični zaroti in da je Moulin vzdrževal zveze med zarotniki v Italiji in italijanskimi emigranti v inozemstvu. V zvezi s tem odkritjem so bile izvršene po raznih mestih Italije številne aretacije in pridejo vsi zarotniki pred sodišče za zaščito države.

PARIZ, 21. aprila. Kakor poroča »Echo de Paris«, namerava Briand s svojim gospodarskim načrtom, ki bo predložen Svetu Društva narodov na majskem zasedanju, zagotoviti Avstriji na kak način dolgoročne kredite in take trgovinske pogodbe, ki bi omogočale avstrijski industriji večja tržišča. Poljska, Češkoslovaška, Jugoslavija, Rumunija, Madžarska in Bolgarija bodo uživale prednostne carine, da se jim tako omogoči prodaja prebitka njihovih kmetijskih pridelkov inozemstvu. Na ta način se bo skušalo preprečiti, da bi se te države pridružile avstrijsko-nemški carinski uniji. Težkoče pa obstoje v tem, da je za tak sporazum potrebna privolitev prekomorskih držav, posebno Zedinjenih držav in Kanade. Veliko vprašanje pa je tudi, ali bo Nemčija pristopila k takemu sporazumu.

Razglas

Po § 5 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o skupnem davku na poslovni promet morajo vsi oni, ki po uredbi o skupnem davku na poslovni promet niso podvrženi temu davku do 30. aprila 1931 vložiti pri pristojni davčni upravi prijavo o popisu in vrednosti robe:

1. ki so jo imeli v zalogi dne 1. januarja 1931 in 2. ki so si jo nabavili v času od 1. januarja do 31. marca 1931.

Nadalje je navesti vrednost prodane robe tekom prvih 3 mesecev leta 1931 in vrednost terjatev za dobo, ko je stopil v veljavo zakon na poslovni promet, to je od 1. oktobra 1921 do 31. marca 1931, v kolikor te terjatve do 31. marca 1931 še niso bile poravnane. Zgoraj navedeni rok, ki je določen za vložitev prijav, se ne more podaljšati.

Pod davčnimiavezanci, omenjenimi v prvem odstavku § 5 1. c. razumejo se vsi oni, ki po uredbi niso označeni kot plačniki skupnega davka na poslovni promet, to so oni, ki odslej ne bodo plačevali tega davka. Vsled tega morajo vložiti prijavo vsi trgovci brez ozira na vrsto robe in brez razlike, ali so isto nabavili od domačih proizvajalcev ali pa iz inozemstva.

Obrtnikom in intelektualnim poklicem, ki so podvrženi splošnemu davku na poslovni promet, ni treba vložiti te prijave. Davčniavezanci, ki so v Uredbi in tarifi o skupnem davku predvideni kot plačniki, so istotako dolžni vložiti v zgoraj navedenem roku prijavo, v kateri izkažejo le neporavnane terjatve v zgoraj navedeni dobi, to je od 1. oktobra 1921 do 31. marca 1931. Pod te davčneavezance spadajo le domači producenti, katerih blago je podvrženo skupnemu davku na poslovni promet. Vsled tega vložijo oni domači producenti, katerih roba ni podvržena skupnemu davku, prijavo po odredbi prvega odstavka.

Veleprodajalci alkoholnih pijač, izvzemši piva, za katere veljajo odredbe č. 2 uredbe od 30. marca 1931, prijavijo po registru zalogo in njihovo vrednost po stanju z dne 1. aprila 1931 za one količine, za katere so državno trošarino že plačali in pa vrednost neporavnanih terjatev iz prometa z alkoholnimi pijačami od 1. oktobra 1921 do 31. marca 1931. Na isti način postopajo tudi točilci alkoholnih pijač na drobno.

Za ostale prodajalce trošarinskih predmetov, bodisi na veliko ali na malo, veljajo odredbe prvega odstavka tega razglašja.

Plaz zemlje je zasul

včeraj popoldne pri kopanju temelja nove zgradbe stavbenika Nassimbenija v Orožnovi ulici delavca Ivana Foršnarja. Le z veliko težavo in s pomočjo tovarišev se je rešil iz mučnega položaja. Vendar je občutil v desni nogi tako hude bolečine, da so ga morali prepeljati v bolnico.

Pri reymatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuß) se uporablja naravna »Franz Josefova voda« z velikim pri-dom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala. Univerzitetne klinike izpričujejo, da je »Franz Josefova voda« posebno v srednjih letih in starostni dobi izborna čistilno sredstvo za želodec in čreva. »Franz Josefova grenčica« se dobiya v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Mariborski in dnevni drobiž

Matičarji zopet doma.

Po desetdnevni turneji se je pevski zbor naše Glasbene Matice danes ob pol 12. povrnil s predsednikom Matice g. ravn. dr. Tomiškom in predsednikom pevskega zbora g. Arnušem na čelu. Vsi so sveži in zdravi in polni hvale nad prekrasnimi doživljaji v bratski srbski zemlji. Naše vrle pevke in pevce, ki so ponesli sloves slovenske pesmi daleč tja dol in jug in poglobili ter okrepili vezi edinstva in bratske ljubezni med Slovenci in Srbi, je pričakalo na kolodvoru lepo število domačinov, imenom mestne občine pa jih je pozdravil in jim čestital podžupan dr. Lipold.

Sezija na Počitniškem domu pri Sv. Martinu na Pohorju.

Na Počitniškem domu kraljice Marije pri Sv. Martinu na Pohorju bo otvorjena letošnja sezija 13. junija. Vse priprave gospodarskega značaja za poslovanje kolonije so že v teku, v pripravi je tudi gradba velike steklene verande, ki bo dobro služila kot obednica ob slabem vremenu in kopalni bazen ob potoku, ki teče na posestvu Počitniškega doma. Letos se bo sprejelo po sto otrok v treh skupinah in sicer otroke in mladino obojega spola iz neimovitih in srednjih slojev v starosti od 7 do 15 let. Pri sprejemanju bo odločevalo poleg drugega zdravnikovo mnenje ter se bo upoštevalo pred vsem slabotne, gorskega zraka potrebne otroke. Prijave sprejema društveno tajništvo v Strossmajerjevi ulici št. 26 (Banovinski dežji dom) in Zdravstveni dom v Koroščevi ulici št. 3 in sicer do 15. maja za vse skupine. Na poznejše prijave se bo oziralo le, ako bo še dopuščal prostor. Tam se dobi na zahtevo prospekt, v katerem so razvidni podrobni sprejemni in drugi pogoji.

Pomladni drobiž iz Slovenskih goric.

Počasno gre naprej. Lani ob tem času smo že pasli oči ob cvetočem grmičju in drevesnih šopkih, letos se obotavlja vsa priroda, kakor da si ne upa prav z življenjem na dan. Kako tudi ne, ko pa je še Pohorje odeto v belo haljo in diha na nas mrzlo sapo. Solnce ne more priti do svoje vse dvigajoče veljave, ker mu od dne do dne temniši žarni obraz vodene mrene. Celo strneno polje, ki nas sicer že koncem marca po navadi vedri s svojim upanosnim zelenjem, se le polagoma razvija v moč in škrlanček še ne drobi na polje svoj dramilni: »Orji, orji, sej, sej!«, ker še polje in log zaliva mrzla sapa. Sicer pa je že pomladna setev povečini opravljena, koruza vsejana, krompir zasajen, vrtovi in gorice opravljeni. Izredno veliko se je to pomlad nasadilo sadnega drevja, seve ponajveč jablan. Kako ne, saj postaja strokovna sadjereja tudi v Slovenskih goricah najbolj dobičkanosna. To je pokazala tudi pretekla jesen, saj so prodajali jabolka po 3, 4, pozneje celo po 5 Din kilogram, dočim se je slabo vino nizkih leg prodajalo celo le po 2 do 3 Din liter. Zdaj pa le preračunajte stroške za pridelek 1 kg jabolka in 1 l vina! Pa še slabo vino kvari cene dobremu vinu. Kupci se izgovarjajo, češ, saj dobijo vino po 2 in 3 Din. Ako bi slabega vina ne bilo, bi tudi teh izgovorov ne bilo in dobra vina bi imela svojo primerno ceno, pa tudi po gostilnah bi se dobila le dobra kapljica, ker bi se ne moglo »križati« dobro s slabim. Prav je torej, da se nizke in odsolnčne vinske lege opuščajemo in zasajajo s sadnim drevjem. To se izvršuje v Slovenskih goricah s tako vnetostjo, da se lahko reče: V 10 do 20 letih bodo ostale le še najboljše vinske gorice. In tako je prav in tudi naše prebivalstvo bo bolj krepko in zdravo, ker se bo alkohol posušil brez »svete voiske«, kakor se pri nas nazivlje protialkoholno gibanje. »Po pameti« pa ga bomo ljub temu še lahko pili, pa dobrega. Potnik iz Slov. goric.

Službeni list

banske uprave Dravske banovine objavlja v št. 26 z dne 17. aprila zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o skupnem davku na poslovni promet ter uredbo o skupnem davku na poslovni promet.

Obmejni turisticni promet z Italijo.

Sporočamo vsem planincem, da je stopila v veljavo konvencija za obmejni turisticni promet med kraljevino Jugoslavijo in Italijo v Julijskih alpah in sicer v odseku od Peči do Porezna. S tem je članom SPD omogočen dohod na vrhove Julijskih alp tudi z južne, lažje dostopne strani, dovoljeno jim je iti v dolino Trente in olajšano je posejanje planin okoli Črne Prsti. Vsak član SPD, ki hoče posejati planine v zgoraj navedenem obmejnem pasu, mora imeti kot izkaz tozadevno »Specialno obmejno karto«, ki mu jo more izposlovati samo pristojna podružnica SPD. Člani mariborske podružnice SPD, ki si želijo nabaviti to specialno obmejno karto, se naj osebno zgledajo v društveni pisarni Aleksandrova cesta 35, ter naj prinesejo seboj svojo fotografijo. Radi podatkov, potrebnih za sestavo prošnje, ki jo sestavi podružnica za vsakega člana posebej, opozarjamo predvsem, da morajo prosilci točno navesti svojo velikost. Ker je za izpolnitev vsega uradnega poslovanja določena doba dveh mesecev in morajo društva vlagati prošnje, ki se morajo rešiti s strani naših in italijanskih oblasti skupno, pozivamo vse zainteresirane, da se v najkrajšem času odzovejo temu vabilu. — Podružnica SPD Maribor.

Članstvu SPD.

Mariborska podružnica SPD prosi svojo članstvo, da čim prej poravna članarino za tekoče leto (Din 25.-) v društveni pisarni Aleksandrova cesta 35, da prihrani s tem društvu stroške za posebnega pobiralca. Sporočamo tudi članstvu SPD, ki se je še priselilo v območje mariborske podružnice, da lahko poravna članarino pri naši podružnici brez kakakega pribitka. Člani SPD uživajo članske ugodnosti samo, ako imajo članske legitimacije potrjene za tekoče leto. Pripominjamo, da imajo člani SPD na podlagi društvene članske legitimacije pravico do polovične vožnje na železnici s potniškimi vlaki, kadar potuje v skupinah najmanj 10 oseb in na razdaljo najmanj 50 km. Za uživanje te ugodnosti je potrebno posebno uverjenje, ki je članom na razpolago v društveni pisarni.

Smrtna kosa.

Včeraj je umrla po dolgi mučni boleznici gospa Ana Savkovič, roj. Zaklan, soproga zasebnega uradnika, v starosti 30 let. Pogreb bo jutri 22. t. m. ob 16. iz mrtvašnice na Pobrežju. — V Slovenski ulici je umrl sinoči bivši kovaški mojster Jos. Štefančič, star 70 let. Blag jima spomin!

Ponovna razprava o umoru tin. pripravnika Resnika.

Že meseca junija 1927 se je vršila prva porotna razprava proti Vincencu Bezjaku, Francu Klemensbergerju, Alojzu Golobu in Dominiku Jamerniku, ki so bili obtoženi, da so dne 7. sept. 1926 v Ceršaku na okruten način umorili finančnega pripravnika Janka Resnika. Razprava je bila takrat preložena radi zaslišanja novih prič. Dne 4., 5. in 6. okt. se je vršila druga razprava pred poroto, ki je pa končala z oprostitvijo vseh obtožencev. Na podlagi raznih novih momentov je drž. tožilstvo sedaj dvignilo novo obtožbo proti vsem imenovanim. Razprava se bo pričela pred senatom petorice dne 23. t. m. in je določena za 3 dni. Vabljenih je nad 100 prič in bo razprava v bivši porotni dvorani. Obtožnica obsega 19 na stroju pisanih strani in je zbrala ogromen material. Državno tožilstvo bo zastopal dr. Dev.

Planinski dom na gradu Lindeku.

Ustanovni občni zbor zadruge za postavitve doma bo v sredo 22. t. m. ob 20. uri v planinski sobi hotela Orel. Prijatelji lepot naših krajev iskreno vabljene.

Rekordni dan reševalne postaje.

Od včeraj do danes jutraj je reševalna postaja posredovala v nič manj kot 15 slučajih; 11 oseb so morali prepeljati v bolnico. — Težjih nezdod je bilo 5, v 2 slučajih je bila potrebna domača intervencija.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Torek, 21. aprila ob 20. uri »Leseni konji«, ab. B. Kuponi.
Sreda, 22. aprila. Zaprto.
Četrtek, 23. aprila ob 20. uri »Cirkuška princesa«. Ab. A. Kuponi.
Petek, 24. aprila ob 15. uri »Veriga«. Dilaška predstava. Znižane cene.
Sobota, 25. aprila ob 17. uri »Začarana žaba«. Otroška predstava, Kuponi.
Nedelja, 26. aprila ob 15. uri »Cirkuška princesa«. Kuponi. — Ob 20. uri »Leseni konji«. Znižane cene. Zadnjič.
Marica Lubejeva, priljubljena zagrebška subreta in ljubljenska mariborske publike bo po dolgem času spet gostovala v kratkem v mariborskem gledališču. Nastopila bo kot Silva v Kalmanovi opereti »Čardaška kneginja«.

Koncert Brandl-tria

V soboto zvečer je koncertiral Mariborčanom že dobro poznani trio Brandl, katerega sestavljajo Mariborčanka ga F. Brandl (violina), ter Dunajčanki gdč. H. Folger (čelo) in gdč. H. Reiss (klavir). Program je obsegal Brahmov c-mol trio, Schubertovo trio-sonato, Kolleritschevo violinsko sonato g-mol, katero je izvajala kot solotočko ga Brandl in znani, masivni a-mol-trio Čajkovskega. Večer je bil torej strogo romantičnega značaja, če izvajamem krasno violinsko sonato novejšega dunajskega skladatelja Kolleritscha, ki se pa v tem delu tudi mnogo ne oddaljuje od romantične šole. Pogrešal sem v programu novejšo smer kompozicije, predvsem slovaneske.

To komorno udruženje stoji danes na izraziti umetniški višini. Vse tri dame obvladajo svoje instrumente popolnoma, razpolagajo dalje z lepim tonom ter globoko muzikalno koncepcijo. Veliko važnost polagajo umetnice na stilno prednašanje, tako, da smo videli vsakega skladatelja, ki je bil zastopan v sporedu, v njegovi pravi podobi. Iz ansambla veje energija, temperament in nežnost; to so faktorji, ki zamorejo obdržati poslušalca pri še tako obsežnem delu, kakor je npr. trio Čajkovskega, v stalni napetosti. — Občinstvo je napolnilo skoraj vse gledališke prostore in se je za vsako skladbo zelo navduševalo.

Umetnice, katerim je bilo poklonjeno mnogo cvetja, so morale še dodajati.

K. P.

Začarana žaba

Z nedeljsko popoldansko mladinsko predstavo nas je naše gledališče zopet enkrat popeljalo za dve urici v kraljestvo. V »Začarani žabi« prisposablja in biča žugajoči dedek Stjepan Širola male grehe razigrane dece. Režiser g. Hinko Tomašič je v lepi režiji, ki je kazala velik smisel za otroški milje, pričaral mnogobrojnemu malemu občinstvu, pa tudi mnogim odraslim, očarljivi blesk otroških pravljic in bajk in mladostnih sanjarij in je postavil na sceno zelo učinkovito ves pravljčni aparat. Prednjačila je zopet naša nežno-mladostna gospa Savinova v vlogi Janka, skrbna in vsa dobrotljiva mamica ji je bila gospa Dragutinovičeva. Posebno priznanje si je izvojeval g. Skrbinšek kot krojač Peter Pavliha, dober čarovnik Hokuspokus, ki so se ga malčki nekoliko bali, je bil ves pravljčki g. Blaž. Korajžno in nežno se je postavila kot Božica mala Šarika, ljubka vila Srebrnica pa je bila gdč. Barbičeva. Harmonično je sodeloval ves aparat vil in žabic v vselem rajanju. Bil je za naše malčke prekrasen popoldan, ki je le prehitro minil in zapustil v mladih srcih eno močno željo: še, še, še! Uprava bi naj premišljala, ali bi ne bilo umestno, uvesti redne otroške popoldanske predstave v abonmanu za deco!

O aretaciji Friderika Klančnika

se nam poroča, da je bil Klančnik svoječasno le kadrovski orožnik, vendar pa pozneje ni bil sprejet v aktivno službo, ker zanj ni imel potrebne kvalifikacije. Orožniški stan se rekrutira le iz moralčno neoporečnih ljudi in ima zato naš narod v orožnike kot nepristranske čuvanje miru in reda v državi tudi nemajno zaupanje.

KINO

Grajski:

Od torka dalje! Premijera v Jugoslaviji! 100% nemški zvočni vefilm?

TRGOVCI Z DEKLETI NA DELU!

(Bela sužnja)

Maria Solweg, Oskar Homolka.

Union:

Od danes dalje 100% sijaj. veseloigra

VESELA DUNAJSKA DEKLETA

Willy Forst, Lee Parry.

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17., 19., 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLO KINO:

Trgovina z dekleti

je pri nas pojem, ki v naših krajih ni bogve kako znan. In vendar smo šele nedavno imeli slučaj, da ste dve dekleti, ki ste šle iz Maribora iskat službo v Beograd, že na vožnji proti Beogradu padli v roke dvem ljudem, ki sta ju z raznimi triki zvalila v Pančevo, kjer sta se naenkrat znašli v javni hiši in ste se z največjo energijo moralj iz nje osvoboditi.

Na žalost ta sramota človeštva še vedno ni ponehala in še vedno po vseh kontinentih blati žensko čast in tira ženska telesa in duše v pogubo. Trgovina z dekleti ali belim blagom torej ni nikako strašilo, ampak bridka in žalostna resnica. Od časa do časa se začnejo v javnosti obupni vzkliki nesrečnih žrtev, ki so bile zvaljene na podlagi vabljenih oglasov kot »strojepiske v veliko trgovsko podjetje« ali kot »pestunja k odlični rodbini, kjer bo smatrana kot član rodbine« in podobno, pa so kot pravcate bele sužnje zabredle v brezno najhujših zločinov in najostudnejšega izkoriščanja.

Da, pred očmi vsega civiliziranega sveta se vrši še danes kupčija s človeškim mesom ne samo v zamorski republiki Liberiji, nad katero smo se pred meseci zgražali, ampak celo v naši »prosvitljeni« in od humanosti se cedeti Evropi!

Slika teh grozot vam nudi film »Trgovci z dekleti, na delu, ki se predvaja od danes naprej v Grajskem kinu. Razveseljivo je, da se je tudi zvočni film postavil v službo kulture in humanosti in da razkriva vse grozote trgovine z belim blagom.

Torek **Torek**
„Stanovanjski urad“
komedija g. H. Andala
Velika **kavarna**

Z levo roko v rezalni stroj je prišel snoči 24letni Anton Marhold iz Pesnice. Režilo mu je odrezalo levo roko ob dlani. Ponesrečenca so prepeljali z reševalnim avtom v splošno bolnico.

Nezgoda na cesti.

Sinoči je na Betnavski cesti padel odvetniški uradnik Jože Kavčič tako nesrečno, da si je izvil desno ramo. Ponesrečenca so z reševalnim avtom prepeljali v splošno bolnico.

Cercle français.

Vsi učenci in učenke francoskega otroškega vrtca, ki bodo nastopili v soboto, dne 25. t. m. pri mladinski prireditvi, naj pridejo zanesljivo v sredo, dne 22. in v petek, dne 24. t. m. ob 14.45. »Vesno«.

Glavni tombolski dobitki

dobrodnele tombole Podmladka društva Rdečega križa, ki se bo vršila v nedeljo, dne 26. t. m. ob 14. uri na Trgu svobode, vzbujajo splošno pozornost. Z ozirom na dobrodelni namen tombole upamo, da bo občinstvo pridno nakupovalo tablice.

V kavarni »Astoria«

vsak torek, sredo in četrtek izbran sporred pojačenega umetniškega orkestra.

Pri turških derviših u Kairu

Potniki, ki se mude za časa mohamedanskega praznika Ramazana v Kairu, običajno obiščejo v petek zvečer red Mevlevis, »derviši«, ki plešejo ter pri-sostvujejo njihovim obredom, ki so za zapadnjake prava senzacija. Ta red ima lep samostan v bližini znamenite mošeje sultana Hasana. Ime je dobil red po svojem zaščitniku Mevlani, »našem gosposodu«, velikem islamsko-perzijskem mistiku Dielaled-Din Rumi. Njihove skupne pobožnosti, ki se imenujejo »zikr«, obstojajo v tem, da preidejo člani tega reda ob plesu in zvokih glasbe v ekstazo. V veliki samostanski dvorani, ki je opremljena z galerijami, je velik ovalni prostor, v katerem sede derviši na tleh in molčijo. Na glavi imajo sivo pokri-valo, ogrnjeni pa so s plaščem; to je njih redovniško oblačilo. Pred oltarjem sedi predstojnik redovnikov, ki ima okrog sivega cilindra ovit še zeleni turban. V svečanih in počasnih ritmičnih za-čenja glasba, ki postaja od časa do časa hitrejša. Kakor, da bi se zbujali iz svoje zamaknenosti, se derviši dviguje-jo in stopajo s svečanimi koraki drug za drugim. Med pohodom se vsak ustavi pred poglavarjem in se mu globoko prikloni. Glasba postaja vse hitrejša. Derviši mečejo plašče raz sebe in se začnejo gibati v krogu. Njihovi obrazi, tipične turške glave, izražajo vedno bolj in bolj ekstazo.

Red Mevlevis je turški red dervišev, ki je bil ustanovljen v mestu Konia, kjer pa je bil prepovedan in pregnan. Člani tega reda, povečini starejši ljudje, obdr-žijo tudi v ekstazi neko občudovanja vredno mirnost, kljub gibanju, ki traja do nekoliko minut. Njihovo dihanje osta-ne neizpremenjeno in počasi prehajajo brez vsakršnega razburjenja zopet v za-maknenost. Trikrat se ponavlja ta ples. Svečanost konča običajno s čitanjem Rumijevih del. Okrog dervišev stoje Egipčani in turisti, moški in žene. Ver-niki in brezverci. Muslimani in drugo-verci. Kljub temu se vedejo derviši, ka-kor da ne bi nihče prisostvoval njihovi slavnosti. Ta okolnost vzbuja občudova-nje drugovercev, predvsem pa Evropej-cev. Za Evropejce je bogoslužje poseb-na svečanost s posebnim ritusom, nekaj, kar je strogo ločeno od vsakdanjega. Vzvišenost religioznega čustvovanja se točno razlikuje od vsakdanjosti narod-nega življenja. V Orijentu sta strnjena ta dva kompleksa. Med njima ni prave meje. Za časa molitve se vrže mohame-danec na kolena, kjerkoli je. Na ulici, v kakšnem zakotju, v trgovini ali doma. Preden pa začne slaviti Alaha, sezuje čevlje, da ne bi onečastil svetega me-sta, na katerem molí. Neposredno po opravljeni molitvi pa je zopet običajen človek in se vživí v vsakdanje življenje, ki se noraja krog njega.

Drugače kakor Mevlevis pa plešejo Kadirija, čijih samostan je nedaleč od Mevlevov. To je zelo razširjena bra-tovščina, ki jo sestavljajo povečini mla-di ljudje. Njihov ples je divji, ekstaza vidna. Glasba je živahnija od one Mevlevov in čisto tako oglušujoča, da si morajo prisotni zadelati ušesa. Eden od članov se postavi v sredo in daje takt, ostali pa sledijo njegovim kretnjam in se vse hitreje gibljejo. Če postane ko-mu slabo, ga potegnejo iz kroga in drg-nejo z mazilom, dokler se ne zave, na-to pa ga zopet postavijo v kolo in ples se nemoteno nadaljuje. Mnogi od gle-dalcev, domačinov, skočijo sami v kolo, sezujejo obuvalo in plešejo z derviši, tako, da nastopa neka atmosfera verske blaznosti. Ko je obred dovršen, se der-viši umirijo in zavzamejo popolnoma normalno stanje. Na njihovih licih ni opaziti po obredih nikakega sledu raz-burjenosti ali utrujenosti.

Zadnji lunin mrk so kinematografirali.

Ravnatelj treptovske zvezdarne Ar-chenhold izjavlja, da je bil zadnji lunin mrk najkrajše tekom minulih 25 let. S pomočjo velikega daljnogleda treptov-ske zvezdarne so napravili mnogo fo-tografskih posnetkov mrka. Tudi so na-pravili tokrat prvi poskus kinematograf-skega snimanja luninega mrka. Prvi ki-nematografski posnetek solnčnega mrka pa je izvršil ravnatelj Archenhold že l. 1912.

Primorske vesti

Na tržaški prefekturi so poitalijančili zopet nad dve sto priimkov. Navajamo par značilnejših primerov: Aichholzer Della Quercia, Batič Batticelli, Kmet Clementi, Kobal Cavalli, Kogoj Corsari, Drobnjak Piccoli, Fajdiga Fatica, Fleiss Filassi, Jerovšek Gerussi, Kalister Cal-listi, Komac Comini, Makovec Macchi, Miklavac Michelin, Pavlica Paolizzi, Potočnik Torrenti, Povh Ghiro, Ravtar Rota, Zlataper Dell'Oro, Steinbock Pie-trini, Tavčar Funaioli, Tschurtschenthal-ler Val dipino, Vrtovec Verri, Waldbrun-ner Satti, Zajec Sal. Svoj priimek je ho-tel poitalijančiti tudi neki Avguštin De-bevec pa mu prefektura ni ugodila, ker ni italijanski državlján.

Od maja 1930 so se pojavljali v Kon-tovelu pri Trstu napisi, ki so žalili re-žim in milico. Pozneje so bile večkrat izvešene male jugoslovenske zastave. Oblast je prišla brate Josipa, Angelja in Stanislava Grlanca, nato še Ivana Štoka in jih obdolžila rovarjenja proti državi ter izročila posebnemu tribunalu v Ri-mu. Tam pa so po dolgem preiskavanju sklenili, da naj sodi Kontovelce tržaško sodišče. Te dni je bila razprava, pri ka-teri so bili bratje Grlanci obsojeni vsak na dva meseca in 15 dni zopora ter na globo 1550 lir, Štoka pa je bil oproščen radi pomanjkanja dokazov.

Reka je revna in Mussolini je rekel nekoč, da je prišla na pol gola pod ita-lijanski krov. Velike trgovine ni na Re-ki. Zato pa oskrbujejo reško svobodno cono tržaški veletržci s kavo in moko, dočim prihaja sladkor iz Madžarske in Češkoslovaške, olje pa iz Holandske. To je slaba stran reške svobodne cone. Re-ka nima kapitala, da bi monopolizirala nabave, tuji kapital pa išče dobiček pov-sodj enako. Svobodna cona traja še do 31. decembra t. l. Tako na kratko dolo-čena doba je bila ovira, da ni nastalo na Reki nobeno večje podjetje, ki bi se vezalo na svobodno cono. Sedaj tudi ne vedo še, ali se termin svobodne cone podaljša ali preneha koncem leta. Faš-istični tisk prosi Mussolinija, da naj se

trajanje svobodne cone na Reki razteg-ne na več let, da se odpravijo razni se-danji nedostaki in bi potem Reka ime-la kaj koristi od svobodne cone, dočim je bila prva pomoč le malenkostna.

Na Bovško se je priteplo z juga več italijanskih ljudi, ki so vsi oboroženi. Obnašajo se tako, kakor v svoji domo-vini, in ob vsaki priliki streljajo. Faš-istične oblasti pa se ob njihovih streljih zgrozijo nad slovenskim prebivalstvom in listi poročajo o orjunaških pohodih čez mejo v svrhu, da se oborožujejo doma-čini. Orožniki stikajo po kmečkih hišah za orožjem in včasih pogledajo tudi v stanovanje kakega italijanskega prise-ljenca. Pri nekem Vitu Ovazinu so našli celo zalogo orožja. Tega mu niso mo-gli pustiti. Vnel se je cel boj in Ovazije-va postrežnica Sessanelli je kričala in grdo zmerjala orožnike. Ovazio in Ses-sanelli sta ovađena oblasti. Zgodilo se jima seveda ne bo nič ali ta slučaj je pokazal, da imajo italijanski priseljenci pri sebi polno orožja, katero se včasih tudi lahko podtakne temu ali onemu Slo-vencu, ki se ga hoče spraviti v nesrečo. Kako sodrgo in moralne propadle indi-vidue spravljajo na mejo, je pokazala kazenska razprava v Gorici proti 72let-nemu Vincencu D'Oraziju iz Bari, ki je zalezoval po Bovcu mlade deklice. Sta-ri satir je bil obsojen na 4 leta in 6 me-secev zopora.

Italijanski novinarji posečajo Idrijo in priobčujejo o mestu in rudniku dolge član-ke. Dopade se jim idrijski planinski svet z lepimi gozdovi in čedno mesto napra-vi na nje ugoden vtis. Italijani zelo iz-črpavajo rudnik, ki je globok že 360 metrov. Mesto leži 333 m nad morjem. V rudniku je zaposlenih okoli 900 delav-cev. Pred vojno jih je bilo 1200. Ita-lijanskim delavcem ne ugaja trdo in ne-varno robotanje pod zemljo, zato ne si-lijo Idrijo. Svoj čas v Idriji ni bilo brezposelnih, danes pa jih je mnogo. Od rudarjev se zahteva vedno več dela. Idrijski rudnik producira na leto 5000 kvintalov živega srebra v vrednosti 25 milijonov lir.

Vsota, s katero so ti predmeti zasigura-ni, znaša celih 600.000 mark.

V drugih delih poslopja bodo namešče-ni prostori restavracije za okrog 1200 ljudi, ena velika dvorana in nekaj manj-sih za razne družabne in društvene pri-reditve. Na vrhu muzeja bodo urejene terase, s katerih bodo imeli gostje raz-gled po celém aerodromu, posebno ob priliki raznih tekem. Vstopnina v muzej bo znašala 30 do 50 pfenigov. Ustanov-ljeno pa bo tudi društvo, ki bo vodilo ves obrat.

Z dr. Eckenerjem se vršijo tudi poga-janja, da bo dal muzeju v Berlinu na raz-polago eventuelno tudi predmete Zeppe-linovega muzeja v Friedrichshafenu.

Letnik 1883.

V Parizu je bila ustanovljena original-na literarna družba, v katero sprejemajo le igralce, novinarje in umetnike, ki so bili rojeni l. 1883. To je bilo namreč po naziranju ustanoviteljev nove družbe na vseh poljih življenja najbolj ugodno za Francijo. Predvsem je bilo leto 1883 eno najboljših za vinsko letino. Ne glede na to pa je leto 1883 karakterizirano tudi na poljih literature, gledališča in umetnosti s številnimi sijajnimi pridobitvami, ki so trajne vrednosti.

Sport

Kolesarske dirke kolesarskega saveza, pododbora Maribor.

Kolesarski savez kraljevine Jugosla-vije, pododbor Maribor je določil nasled-nji razpis svojih kolesarskih prireditiv za letošnjo sezono:

- 26. aprila: otvoritvena dirka »Edel-weiß«.
- 3. maja: etapna vožnja mariborskega pododbora.
- 14. maja: dirka na Teznu, priredi »Pe-run«.
- 7. junija: predvidena dirka »Edelweiß«.
- 21. junija: dirka za prvenstvo mari-borskega pododbora.
- 5. julija: zvezdna dirka v Celje (pod-odbor Maribor).
- 12. julija: dirka za državno prvenstvo.
- 19. julija: poletna dirka »Poštele«.
- 26. julija: poletna dirka na Tezno, pri-redi »Perun«.
- 9. avgusta: predvidena dirka maribor-skega pododbora.
- 8. septembra: dirka za klubsko prvenstvo »Peruna«.
- 13. septembra: dirka za klubsko prvenstvo »Edelweiß-a«.
- 20. septembra: dirka za klubsko prvenstvo »Poštele«.
- 27. septembra: dirka Peruna za prvenstvo kluba na Tezno.
- 25. oktobra: zaključna dirka »Peru-na«.

Hajduk v Južni Ameriki.

Včeraj je igral splitski Hajduk s pr-vakom Argentine New Old Boys. Haj-duk je bil poražen 1:4 (1:2).

Davis cup.

V Atenah je bila Avstrija poražena od Grčije 3:2. Avstrija torej izpade v nadaljnjem tekmovanju.

Nov svetovni rekord.

Na motociklističnem mitingu na Du-naju je v nedeljo postavil E. Henne nov svetovni rekord v hitrostnem dirkanju. Prevozil je 1 km v 17.7 sek. in 231.437 m v eni uri.

Škotski doutipi

Mac Phersen, star Škot, je smrtno ne-varno zbolel. Neko noč se je njegov po-ložaj tako poslabšal, da je njegova žena vstala iz postelje in hotela poklicati zdravnika.

»Marija,« je mrmral umirajoči, »mogo-če umrem, še predno se vrneš. Zdrav-stvuj, draga moja.«

»Na svidenje, dobri možek,« je vzdih-nila žena, vsa potrta.

Na pragu pa se je še enkrat obrnila in rekla: »Umri v miru in ne pozabi poprej še ugasniti luči, da ne bo zastoj gorela!«

Neki Škot je kupil na neki dobrodušni prireditvi srečko. Zadel je z njo glavni dobiček: Iskrega konjiča in lahek voz.

Vsakdo bi se veselil tako nepričako-vane sreče. Toda Škot je postal zelo sla-be volje, ko je zagledal dobiček.

»Halo, ali ni kaj v redu?« so mu za-klicali prijatelji, ki so prihiteli, da mu če-stitajo.

»Seveda ni vse v redu,« se je zadril razburjeni Škot, ki je dobil za par dinar-jev konjiča in voz. »Ogoljufali so me za bič.«

Neki Škot se je peljal iz Grempiansa z vlakom v mesto. V kupeju za kadilce so sedeli skupno z njim še trije moški.

Škot je potegnil iz žepa pipo in prosil prvega sosedu za ogenj.

Ta je obžaloval, da nima vžigalic. Drugi tudi in tretji istotako.

»No, res v lepo družbo sem zašel,« je zamrmral Škot in potegnil potem iz že-pa svoj vžigalnik.

Škot Alec, član stalne bridge-partije, je umrl. Njegovi trije tovariši so bili — kakor sploh vsi hribovci — zelo babje-verní. In tako so menili, da mora vsak mrtvec dobiti v svoj grob kako popot-nico.

Dva sta poklonila umrlemu tovarišu vsak po en funt. Tudi tretji se je odločil za enako popotnico. Napisal je ček za tri funte, ga položil v grob in vzel oba funta svojih tovarišev iz groba.

Zrakoplovni muzej v Berlinu

Po dolgoletni pogajanjih med zaintere-siranimi faktorji je končno uspelo izde-lati načrt za ureditev zrakoplovnega mu-zeja v Berlinu in osigurati tudi izvedbo načrta. Že tekom meseca aprila bodo pričeli z gradnjo muzeja.

Zgradba bo postavljena na severo-zapadnem delu aerodroma Tempelhof. Denar bodo dali na razpolago nemški in ameriški magnatje. Poslopje bo imelo eno nadstropje. Proračun za zgradbo znaša 1.825.000 mark ter 175.000 mark za no-tranjo uredbo in poslovanje.

Takoj pri vходу v poslopje bodo ure-jene častne dvorane, v katerih bodo po-stavljeni doprni kipi pionirjev avijatike in glasovitih nemških avijatikov. Za te-mi častnimi dvoranami se bo razprostir-al pravi muzej na površini 7000 štirjaš-kih metrov. Slike, napisi, motorji in mo-delji aeroplanov in zrakoplovov bodo prikazovali razvoj in napredek zrako-plovbe. Celotna zgodovina zrakoplovbe bo tu ponazorjena in pristopna občin-stvu.

Veliko zaslugo za ureditev muzeja ima kapetan Krupp, bivši tajnik znanstvene-ga društva za zrakoplovbo. Dolga leta je on sam zbiral razne predmete za muzej, tako da bo njegova zbirka jedro muzeja.

M. Zevnecor

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

117

Ob danem znamenju je hotel vdreti neslišno v Dvor Čudežev ter zasesti njegovo sredino s petdesetimi arkebuzirji, postavljenimi v četverkotniku.

Nato poslati vojake, oborožene s plamenicami, da jih zapalijo.

Prebivalci pribeže na trg v blazni grozi.

Četverkotnik arkebuzirjev začne streljati na vse strani, rokovnjači vdero v množicah proti trem izhodom in se vjamejo v pasti.

Ogenj očisti prostor rokovnjaških hiš.

A drugi dan se začne velikanski proces in pošlje na vešala vse one, ki so ušli arkebuzam.

Resnici na ljubo, — saj je treba dati cesarju, kar je cesarjevega — moramo povedati, da je bil ta načrt večinoma delo gospoda De Lojole, čegar domišljija je postala silno rodovitna, kadar je bilo treba moriti in požigati... seveda z namenom, rešiti duše nesrečnih žrtev.

Načrt uničenja rokovnjačev je bilo torej Lojolovo delo, a Monkla se ga je zavezal izvršiti.

Spotoma je Monkla premišljal.

Mislil je na Manfreda in na Lantneja.

Reči, da je bil veliki profos začel sovražiti ta dva človeka, bi bilo morebiti preveč.

Monkla je imel v srcu samo eno strast — in ta strast je bila bolj iz dayne preteklosti.

Duša velikega profosa je bila obrnjena proti temni in skrivnostni prošlosti, ki je odevala vse njegovo življenje z žalnim pajčolanom.

Dasi pa Monkla ni sovražil mladih mož, ki ju je imenoval poglavarja rokovnjačev, si je štel vendarle v častno dolžnost, da ju obesi prej in višje, ko more.

Kakor je imel Monkla samo eno bol v svojem srcu, tako je živela v njegovi duši le ena misel. In ta misel je bila absolutno spoštovanje pred najvišjo oblastjo. Bog in njegovi predstavitelji na zemlji so morali vladati kot neomejeni gospodari. Bog je bil Bog, in njega predstavitelji so bili možje kakor Lojola in kralji kakor Franc I.

Dotekniti se Lojole, je bilo toliko, kakor dotekniti se Boga.

Žaliti kralja — toliko, kakor žaliti Boga.

In Manfred je bil opsoval kralja.

Lantne je bil ranil Lojola.

Monkla niti ni štel posebej Manfredove drznosti, da je skočil za njim na konja in mu pretel s smrtjo, da je omogočil Lantneju beg...

To se je tikalo zgolj njega samega, in to je pomenilo malo v njegovih računih.

Toda dotekniti se kralja in Lojola, je bil v Monklarjevih očeh strašen zločin, za katerega ni bilo odpuščanja.

Zdelo se nam je potrebno, uvesti bralca v mišljenje velikega profosa, da ga ne bi sodil po krivici.

Če pa gremo še dalje in se poglobimo še globlje v temo te človeške vesti, zahteva od nas popolna točnost in resničnost, da priznamo: z vso to sebičnostjo se je družil vendarle neke vrste egoizem.

V dolgih urah premišljevanja, kadar je sedel po opravljenem delu ali bolje rečeno, razvedrilu, poleg

svojega velikega kamina, je vzbujal Monkla v svojem duhu sliko žene — mlade žene, ki jo je bil izgubil, sliko oboževanega otroka, ki ga je bil izgubil istakot. In v teh svojih strašnih urah se je Monkla razgovarjal z Bogom.

Klical je Vsemogočnega, njega, ki more delati čudeže in klicati mrtve iz grobov.

Zaklinjal se mu je v neštetih obljubah.

On, veliki profos, mu je prisegal, da pridobi spoštovanje — Bogu in njegovim predstaviteljem.

»Toda v zameno, o Gospod, vrni mi mojo ženo, vrni mi mojega sina, ali vsaj, če je tvoj služabnik nevreden takšnega čudeža, pošlji temu ubogemu izmučenemu srcu nekoliko svojega vzvišenega miru.«

To je bil klic, ki se je dvigal večno iz dna njegove duše.

Ali smo dovolj osvetlili značaj tega človeka?

Ali bralec zdaj razume, kakšna hladna odločnost ga je navdajala v izpolnjevanju njegovih strašnih opravil.

Ali razume, s kakšno neizprosno voljo je bil sklenil, dobiti v svojo oblast Manfreda in Lantneja — oh!, predvsem Lantneja, ki ni bil samo razžalil kraljevskega Veličanstva, marveč tudi dvignil roko nad svetnika, božjega moža!

In niti najmanj ni dvomil, da pomeni smrtna kazen, izvršena nad tema dvema možema, mir in pokoj, ki bo vendar že enkrat podeljen njegovemu srcu.

Zdaj lahko spremimo velikega profosa in se poprašamo, kaj je premišljal, ko je jahal s povešeno glavo na čelu arkebuzirjev in jezdecev, vrstečih se v mračnem molku kakor prikazni.

Na kaj je mogel misliti drugega kakor na usmrčenje Manfreda in Lantneja?

Že je delal v duhu načrte, kako bi se izvršilo vse tako, da bi bilo prijetneje Bogu; sicer pa je hotel poprašati o vsem še prečastitega Ignacija De Lojola, ako mu je povšeči.

Za Manfreda se mu je zdelo dovolj, ako ga obesijo. Morda bi ga tudi nakolesil, a več gotovo ne.

Lantneja pa je trebalo na vsak način sežgati na grmadi.

Zakaj ogenj čisti človeka; Lojola mu je bil temeljito razložil to resnico.

Dočim je Monkla premišljal te reči in je že gledal v svoji domišljiji, kako se dviga plamen grmade visoko in jasno v nebo, dočim se vali okrog mučilnega orodja preplašena množica, so bili kapitani postavili svoje kompanije v ulice Sv. Odrašenika, Montorgej in ulico Siromakov. Vsa ta gibanja so se bila izvršila v najglobljem molčanju.

Dospevši na bojišče, je mislil veliki profos samo še na to, kako zagotoviti zmago svojega kralja in uničenje rokovnjačev.

Sam si je ogledal vse tri ulice po vrsti ter se prepričal, da je sleherni dobro razumel njegova navodila; nato pa se je postavil v ulico Sv. Odrašenika.

Določeno je bilo, da stopijo ob Trikotovem znamenju — treh streljih iz arkebuz, ko udari ura polnoči — vse tri čete hkrati v ozemlje Dvora Čudežev, nakar se prične brez odloga pravkar popisana bojna operacija.

In tako je bilo treba zdaj samo še počakati.

Zdelo se je, da je postal molk noči še težji.

A kljub temu je zaslišal Monkla enkrat zamolkel krik, ki se je razlegal iz Dvora Čudežev.

Kaj se je zgodilo?

Trikot je bil obljubil, uspraviti opreznost rokovnjačev, da se napad tem laglje posreči.

Ali je uspel?

Nedvomno, kajti zdaj ni slišal Monkla ničesar več. Gotovo je ta hip že vse spalo na Dvoru Čudežev. Minilo je pol ure.

Dvanajst udarcev se je razlegalo resno od Sv. Evstahije.

Še nekaj minut.

Nato je zdajci zagrmel v tišino strel iz arkebuz. Za njim drugi, in tretji. Monkla jih je štel.

»Naprej!« je dejal kapitanu kompanije, ki je stala poleg njega.

To rekši je pokazal barikado, dvigajočo se preko ceste, par korakov pred iztočičem ulice v Dvor Čudežev.

Masa arkebuzirjev se je premaknila.

Barikada se je dvigala pred njimi, kakor črna stena.

Brez dvoma je stražilo to ulico samo par mož, domenjenih s Trikotom; v tem prepričanju je stal Monkla mirno sredi ulice ter zrl na vojake, ki se korakali mimo.

Arkebuzirji niso bili več deset korakov daleč od zapreke.

Tisti hip pa je kriknil trd glas kratko povelje.

Bilo je, kakor da je barikada nenadoma vzplamtel. Liki ugasel ognjenik, ki začne mahoma bruhati žarečo lavo, in mogočen grom je stresel bajte po ulici tako silno, da so se v koscih razletela stekla zaprtih oken.

Težko bi bilo opisati preplašenost, osuplost in grozo arkebuzirske kompanije. Padlo je bilo nad štideset mož mrtvih in ranjenih, in vsa ulica se je napolnila z njihovim tuljenjem in preklinjevanjem.

Med mrtvimi je bil kapitan, ki je korakal pred četo.

Kar jih je ostalo živih, so se umeknili v neredu, zapletaje se z orožjem in padaje drug preko drugega. Beg je bil brezglav.

Monkla, v prvem trenutku mrtvouden od presenečenja, je zaslišal v daljavi zdajci dvoje zamolkljiv pokov: bile so arkebuzi rokovnjačev v ulici Siromakov in Montorgej, ki so ustrelili enako kakor njih tovariši v ulici Sv. Odrašenika.

V največji naglici je poklical k sebi nekaj plemičev, ki so bili prišli v svojo zabavo gledat klanje na Dvoru Čudežev.

Z njih pomočjo je zaprl ulico in ustavil bežeče.

»Naprej,« je zarjul Monkla. »Ako ne vzamete barikade z naskokom, se boste dali pobiti do zadnjega v tej luknji!«

Ta razlog je bil edini, ki je mogel vrniti arkebuzirjem pogum.

Obrnili so se nazaj proti barikadi, toda namesto, da bi šli nad njo v sklenjenih vrstah kakor prvokrat, so se razkropili, tišeč se hiš.

Bilo jih je kakih štiri sto.

Zaleteli so se proti barikadi.

Toda zagrmela je druga salva in spet je padlo mnogo mož, da ne vstanejo nikdar več.

»Naprej,« je kriknil Monkla.

Arkebuzirji so navalili z divjim krikom in bili v par trenutkih res na barikadi.

(Nadaljevanje prih.)

Lepo zračno opremljeno sobo

oddam. Vprašati v trgovini I. Kravos, Aleksandrova c. 13. 1091

Služkinjo,

20 do 25 let staro, zdravo in pošteno, vajeno vseh hišnih del, išče dobra slovenska družina. Ponudbe pod »Snažna« na upravo Večernika. 1137

Vrtnice,

nizke, 10 kom. za Din 40.—, 60.— in 80.—, visoke vrtnice in plezalk, lepotično grmičevje, konifere, petunije, salvije, georgine in sploh vse za vaš vrt dobite najcenejše pri Vrt Džamonja i drug, vevrtnarstvo, Koroščeva ulica 44. 1016

Dobro ohranjeno otroško posteljo

takoj poceni prodam. Naslov v upravi Večernika. 1135

Učenko

sprejme atelje za perilo Rupnik, Slovenska ulica 20. 1136

Opravična številka: E IX 431/31

8

Dražbeni oklic.

Dne 3. junija 1931 ob 10 uri dop. bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin.

Zemljiška knjiga k. o. Sp. Radvanje vl. št. 323.

Cenilna vrednost: Din 134.870

Vrednost pritikline:

Najmanjši ponudek: Din 67.435

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru, odd. IX.

Okrajno sodišče v Mariboru odd. IX., dne 3. aprila 1931.

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naša iskrenoljubljena soproga, oziroma hčerka, sestra, svakinja in teta, gospa

Ana Savković, roj. Zaklan

v ponedeljek, dne 20. aprila 1931 ob 23. uri po dolgi mučni bolezni in sprevidena s tolažili sv. vere, v 30. letu svoje dobe boguydano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v sredo, dne 22. aprila 1931 ob 16. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 23. aprila ob 7. uri v stolni in mestni župni cerkvi.

Maribor, Zagreb, 21. aprila 1931.

Vladimir Savković soproga. Marija Zaklan, mati. Marta Košak roj. Zaklan, sestra. Milan Zaklan, kapetan-pilot, brat, ter vsi ostali sorodniki.

zastopniki se sprejmejo

Modne novosti

za dame in gospode ter šiviljske potrebščine v modni trgovini

ANTON PAŠ
SLOVENSKA ULICA

Spominjajte se CMD!